

Đi Thăm Marseille, Pháp Quốc

Ngọc Hạnh

Du thuyền rời bến cảng Barcelona, Spain lúc 17 giờ khi nắng chiều đã nhạt. Trời yên biển lặng, tàu lướt sóng đại dương suốt đêm, cập bến cảng xưa (old port) của Marseille, Pháp vào sáng hôm sau lúc vàng thái dương nhuộm hồng chân trời phía Đông. Khi tàu giảm tốc độ chạy gần bờ để vào cảng, ánh đèn lấp lánh trên sườn núi, trên phố, một số lớn du khách đã đứng trên boong tàu chờ xem du thuyền cập bến.

Tuy đến cảng lúc bình minh nhưng 8 giờ du khách mới được lên bờ sau khi tàu xong thủ tục hành chính với địa phương. Khách sẵn sàng sau khi điếm tâm, tập trung nơi điếm hẹn ở rạp hát tầng 4 nếu đi theo tour của du thuyền để viếng thắng

cảnh Marseille. Hôm nào tàu ghé cảng, phòng ăn mở cửa sớm từ lúc 6g30. Du thuyền có 5 tour tất cả, khởi hành lúc 8 giờ, giá từ \$99.99 đến \$159,99. Chúng tôi thăm thành phố tự túc, thông thả lên bờ khoảng 9g30. Xe buýt du thuyền đưa chúng tôi ra khỏi bến cảng, từ đó ai muốn đi bộ dọc theo con đường hay thuê xe viếng thăm thành phố tùy ý. Xe tư nhân không được vào bến cảng. Phần lớn mấy chị em chúng tôi đã đến Marseille một vài lần khi đi du hành đường bộ và phong cảnh chung quanh khác sạn khác với phong cảnh bến cảng. Vả lại thăm một thành phố trong vài ngày như cỡi ngựa xem hoa chẳng thấy được bao nhiêu, đi thêm lần nữa cũng vui, không ai phàn nàn.

ĐẠI CƯƠNG:

Marseille thành phố cảng nằm bên bờ biển Địa Trung Hải, đông dân thứ II nước Pháp sau Paris, diện tích rộng gấp 2,5 thủ đô, có nhiều đồi núi, di tích lịch sử, kiến trúc xưa, pháo đài cổ, nhiều viện bảo tàng (24), nhà thờ... Ngoài nhà thờ lớn Notre-Dame de la Garde còn có nhà thờ Sacré-Coeur de Marseille, Notre-Dame du Mont... Marseille cách Paris 777 cây số. Như thế lái xe cũng phải 9, 10 tiếng nhưng tài liệu cho biết đi xe lửa tốc hành (TGV – Train à Grande Vitesse) chỉ mất hơn 3 tiếng.

Marseille có trường đua ngựa, sân trượt tuyết, sân vận động, phòng tập thể dục (45), sân tennis, hồ bơi... Giao thông có métro, xe điện, xe lửa, xe buýt,... Phi trường quốc tế Marseille nằm ở Aix en Provence, nhỏ hơn sân bay Charles de Gaulle ở Paris... Giao thông đường biển ở Marseille rất quan trọng vì cảng Marseille là trung tâm lớn chuyên chở, tiếp nhận người và hàng hóa đi và đến các nước vùng Địa trung hải, các thuộc địa Pháp bằng đường biển. Vào giữa thế kỷ 19 thợ thuyền, du học sinh, lính tuyển từ các thuộc địa, gồm Việt Nam đến Pháp bằng đường thủy đều phải ghé cảng Marseille trước khi đi nơi khác. Có người cho Marseille có nhiều người Việt Nam cư ngụ. Họ là thợ thuyền hay lính thuộc địa có vợ bản xứ trốn ở lại, không về quê hương khi hết hạn...

Khoảng năm 1854, cảng cũ Marseille sâu 6 mét và rộng 200.000 mét vuông có thể chứa được nhiều tàu lớn nhỏ từ 1000 đến 1200 chiếc. Có khoảng 18.000 tàu buôn ghé cảng Marseille mỗi năm. Thế chiến thứ II, cảng cũ hư hại hoàn toàn và đến 1948 mới tái thiết trở lại nhưng chỉ dùng làm bến đậu cho du thuyền, tàu đánh cá, tàu buồm nhỏ chở du khách đi viếng cảnh hay câu cá gần, không có tàu buôn chở hàng hóa như xưa nữa. Lúc mới đến Marseille tôi ngạc nhiên không thấy những thùng chứa hàng thật to (container) chồng chất lên nhau, những xe cần cẩu bận rộn chất hàng lên xuống các xe vận tải, những thanh gỗ ngắn dài buộc chặt vào nhau thành một khối chờ mang đi nơi khác. Tóm lại người hay hàng hóa nước ngoài đến Pháp bằng đường biển vào khoảng thế kỷ 18 và ½ thế kỷ 19 đều phải ghé cảng Marseille.

Dân Pháp theo đạo Thiên Chúa nhiều hơn các tôn giáo khác. Khoảng 1/3 dân số theo đạo Hồi. Họ có cửa hiệu bán vật dụng cho người Hồi giáo: khăn che mặt, nữ trang, thức ăn, y phục... Đền thờ Hồi giáo chính (grande mosque) chứa được 7.000 người. Điều này không biết có đúng không vì chúng tôi ở Marseille gần cả ngày chỉ thấy vài phụ nữ mặc áo choàng đen đi ngoài phố. Ngoài ra họ còn cho vùng bến cảng Marseille có nhiều tội phạm nguy hiểm đáng đến cần sa, ma túy, nghiện ngập...

Tài liệu còn cho biết món súp hải sản bouillabaisse nhiều người ưa thích nguồn gốc từ Marseille. Những người đánh cá xa nhà nấu các hải sản bắt được thành món súp nóng giản dị khi còn ngoài khơi. Sau các bà nội trợ thêm các món phụ và gia vị thành món súp ngon lành nổi tiếng khắp nơi. Bài quốc ca Pháp, La Marseillaise, cũng từ Marseille, ra đời từ 1792 khi những đoàn quân tình nguyện từ Marseille đến Paris bảo vệ thủ đô lúc ấy bị nước Áo xâm chiếm. Đầu tiên bài hát có tên "Tiến quân ca" hay "quân hành ca" (Chant de guerre...) mục đích khích lệ tinh thần, khơi lòng yêu nước những người tình nguyện đi chiến đấu. Về sau bài hát lưu hành rộng rãi toàn nước Pháp và được mến chuộng vì lời ý nghĩa và nhạc hào hùng. Dân chúng gọi bài hát là La Marseillaise, bài hát của người Marseille. Vào ngày 14/7/1795, Quốc hội Pháp đồng ý chọn bài La Marseillaise làm quốc ca. Một chị trong nhóm chúng tôi còn nhớ vài câu trong bài hát La Marseillaise vì lúc chi học Tiểu học, Việt Nam còn là thuộc địa Pháp, các học sinh hát quốc ca và chào cờ Pháp vào mỗi thứ hai:

*Allons enfants de la Patrie,
Le jour de gloire est arrivé...*

DU NGOẠN:

Chúng tôi may mắn đến Marseille lúc thời tiết ôn hòa mát mẻ không phải che dù đội nón chi cả. Khoảng 9g30 mọi người thông thả rời du thuyền lên xe buýt đi viếng thành phố. Xe chạy quảng ngắn đến trạm. Trên xe toàn du khách. Khoảng 15 phút có một chuyến xe buýt đi và về từ trạm chính về du thuyền, bắt đầu từ 8 giờ đến 16g30. Khi đến trạm ai muốn thuê xe hay đi bộ viếng phố phường tùy ý vì trên vỉa hè dọc theo con đường rộng và sạch sẽ, người đi lại đông đảo, các cửa hiệu bày biện vui mắt. Tuy thế vẫn không hấp dẫn bằng đường phố Barcelona vì có vẻ xưa cũ. Đi xe hop on - hop off 2 tầng chở khách qua nhiều con đường, nhiều kiến trúc, các di tích lịch sử cả ngày hay vài giờ chỉ tốn số tiền nhỏ so với đi taxi. Khách xuống trạm nào tùy ý nhưng muốn lên xe trở lại để đi tiếp tục phải chọn xe cùng một hãng. Ngoài ra còn loại xe dài ngoằn gồm nhiều toa, chở khách đi viếng nhà thờ trên núi cao, mắc hơn một chút và xe nào cũng đầy khách. Muốn đi loại xe trên phải đi bộ thêm quảng ngắn đến nơi bán vé sắp hàng khá lâu mới mua được vé: 12 euros.

Trời mát, vỉa hè rộng, chúng tôi vừa đi dọc theo con đường Quai du Port, một bên là bờ biển, bên là các phố lâu. Phía bờ biển có sân chơi trẻ em, các nhà bán vé đi dạo bằng tàu nhỏ, hàng quán giải khát, bán thức ăn nhanh, các quầy bán quà lưu niệm... Vỉa hè nơi này cũng rộng và sạch. Dưới bến nước biển xanh lơ, nhấp nhô có không biết bao nhiêu là tàu lớn nhỏ, có buồm hay không, tàu chở khách và tàu đánh cá. Bên phía đối diện là các phố lâu 5, 7 tầng. Họ dùng tầng dưới cùng là tiệm buôn, nhà hàng ăn uống, khách sạn, nhà thuốc, các tiệm bánh ngọt, nhà thờ.... Các tầng trên chẳng biết làm gì, dân cư ngụ, hay cửa hàng, văn phòng?

họ mở cửa muộn và ngân hàng đóng cửa.

Vĩa hè trước các tiệm buôn rộng lắm. Có nơi trước nhà hàng cho bày bàn ghế cho khách ngồi giải khát, ăn điểm tâm, ăn trưa... Thực khách vừa thưởng thức món ăn vừa được hưởng gió biển mát mẻ và nhìn người qua lại giống như các tiệm café vỉa hè ở Paris, thủ đô ánh sáng Pháp. Thật ra các tiệm café trottoir ở Paris bày biện sáng sủa sang trọng hơn nhưng họ không có gió mát trong lành từ biển cả. Lúc sáng chúng tôi đi còn ít khách nhưng lúc về khách gần kín các bàn nơi vỉa hè. Ngoài đường lớn dọc theo bờ biển còn nhiều đường rẽ ngang, toàn là phố lâu. Bản đồ cho biết tòa thị xã không xa nhưng chúng tôi chỉ tạt vào các con đường gần gần tìm chỗ đổi euro nhưng là ngày chủ nhật,

Khi đi ngang nhà thờ khá to nằm ngay đường lớn, chị bạn là con chiên ngoan đạo tạt vào cầu nguyện. Sau đó chị cho biết sẽ ở lại dự thánh lễ, bảo chúng tôi cứ thông thả đi viếng các nơi rồi ghé đón chị lúc trở về. Chúng tôi đi loanh quanh một lúc xong đến trạm mua vé thăm viếng nhà thờ to trên núi Notre Dame de la Garde. Chi Di sắp hàng mua vé cho cả nhóm, cái đuôi dài ngoằn. Xe ghé trạm đón khách mấy lần mới đến lượt chúng tôi. Chúng tôi may mắn được ngồi chung một toa. Trên xe có lời dẫn giải qua máy phát thanh. Xe lần lượt đi qua các đường lớn nhỏ, các công thự, khu dân cư... Cách xây cất các biệt thự nhà giàu, các khu phố người trung lưu với giàn hoa giấy đỏ và khóm hoa nhỏ xinh xắn ngoài sân như quen thuộc đối với tôi vì chúng cùng một lối kiến trúc với các khu nhà dành cho công chức và các biệt thự người giàu có Saigon trước kia. Xe dần dần lên núi cao. Đường trải nhựa khá rộng đủ xe ngược xuôi hai chiều. Từ trên xe nhìn xuống phía dưới nhà phố, cao ốc san sát trở nên nhỏ bé dần. Nhà thờ Đức Mẹ Hằng Cứu Giúp - Notre Dame de la Garde - được trông thấy từ xa, nhất là tháp chuông và tượng Đức Mẹ trên đỉnh tháp cao vợi hiện lên thật rõ trên nền trời xanh.

Thánh Đường Notre- Dame de la Garde

Xây trên nơi cao nhất của Marseille, 149 mét, có nơi để 162 m , Notre Dame de la Garde là điểm đỉnh hướng (landmark) đồng thời là một trong các trọng điểm du lịch của Marseille, vì từ hải cảng cũng có thể thấy tháp chuông xa xa. Thánh đường xây trên nền nhà thờ cũ có cùng tên, khởi công 1853 và hoàn thành phía ngoài 1864. Phía trong công việc trang trí tượng các thánh, Đức Mẹ, các hoa văn tường, vòm nhà thờ vẫn tiếp tục nhiều năm sau.

Bãi đậu xe nhà thờ thật rộng rãi, nhiều xe các loại xe và đông người đứng lố nhố. Có người sắp hàng chờ lên xe trở về trạm chính sau khi viếng nhà thờ xong. Một số đứng chụp ảnh hay mua quà lưu niệm ở các quầy hàng. Từ bãi đậu xe nhìn xuống phía dưới hầu như thấy toàn thành phố. Đến gần thấy nhà thờ rất đẹp, đặc biệt về kiến trúc và màu sắc. Mọi người phải leo nhiều bậc thang rộng thênh thang, nhưng quanh quẹo khá cao như leo lên pháo đài, mới đến sân nhà thờ. Cây cảnh hai bên cầu thang xanh tươi tạo nhiều bóng mát. Nhiều người đi loanh quanh chụp ảnh phía ngoài, không vào bên trong nhà thờ vì cái đuôi sắp hàng cũng khá dài. Bên trong sáng choang đèn, nến, hoa văn rực rỡ màu sắc, tượng các thánh, Đức Mẹ, chúa Jesus thật

tráng lệ, đẹp và trang nghiêm, màu vàng lấp lánh. Ngay trước sân nhà thờ có tượng điêu khắc Đức Mẹ trên phiến đá to. Một bảng nhỏ trên tường ghi bằng 3, 4 thứ tiếng, nhiều người xúm lại đọc. Trên tầng lầu cao vợi, phần lộ thiên cũng có người qua lại. Tượng Đức Mẹ bế chúa Jesus cao 11,2m ở trên đỉnh tháp chuông hình vuông... Dân và những người đánh cá Marseille tin tưởng Đức Mẹ là người bảo vệ họ được bình an khi

gặp khó khăn tai nạn nơi biển khơi nên thánh đường còn có tên nhà thờ “Đức Mẹ Hằng Cứu Giúp” - Bonne Mère. Hàng năm có cả triệu người viếng nhà thờ, nơi chốn tôn nghiêm xinh đẹp, có thể xem như biểu tượng Marseille.

Chúng tôi chờ mọi người trở lại bãi đậu đầy đủ cùng lên xe một lượt trở về thị xã, đón chị bạn đã xong lễ đang chờ. Tàu rời bến buổi chiều cùng ngày lúc 17 giờ để đi Ý đại lợi, một quốc gia có nhiều di tích lịch sử, có đấu trường La mã, có tòa thánh Vatican, thánh địa nổi tiếng trên thế giới và hồ nước thiêng Trevi Fountain...

Ngọc Hạnh

Nguồn:

- Bách Khoa Toàn Thư
- Sách Provence & The French Riviera của Rich & Steve Smith